

Dobrodružný príbeh o hľadání nádeje v lone
nádhernej džungle plnej úchvatných stvorení

V ÚDOLÍ

MOTÝLOV

DIANA MARCUMOVÁ

V ÚDOLÍ

MOTYLŮV

DIANA MARCUMOVÁ

DIANA MARCUMOVÁ
V ÚDOLÍ MOTÝLOV

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Cosmopolis
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 145. publikáciu

Z anglického originálu *The Fallen Stones*, vydaného vydavateľstvom
Little A, New York, v roku 2022 preložila do slovenčiny Jana Sliacka.
Jazyková redakcia Anetta Letková
Ilustrácia na obálke Žaneta Aradská
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Natália Kulková

Vydanie 1., 2022
Počet strán 232
Tlač FINIDR, s.r.o.

Copyright © Diana Marcum, 2022
Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2022
Cover illustration © Žaneta Aradská, 2022
Translation © Jana Sliacka, 2022

*This edition is made possible under a license arrangement originating with Amazon Publishing,
www.apub.com, in collaboration with Kristin Olson Literary Agency s.r.o.*

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy
Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy
nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.
Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.

ISBN 978-80-8090-415-9 (ePub)
ISBN 978-80-8090-414-2 (pdf)
ISBN 978-80-8090-413-5 (print)

*Pre Kari Howardovú, večnú optimistku, pragmatickú rodáčku
z Nového Anglicka, majsterku slova a ženu,
ktorá si užívala život so všetkými jeho bláznovstvami, trápeniami
i radosťami.*

*Zdvihni s nami svoju čašu,
uži si ju, kým máš času.*

Z piesne *End of the World* od americkej kapely
Drew Holcomb & The Neighbors

Autorská poznámka

Ak by som čítala knihu a jej autor v poznámke uviedol, že v nej čosi upravil, celý čas by som premýšľala nad tým, či mala tá a tá postava skutočne kučeravé vlasy, či naozaj povedala to a to a či spomenutý dom stál na tom a tom mieste.

Hneď v úvode si teda dovoľím povedať, že k malým zmenám v mojom cestopise došlo. Nešlo však o podstatné informácie, ale o drobnosti týkajúce sa postáv, ktoré som počas svojho dobrodružstva stretla. Keďže ani ja a ani ony sa v tejto knihe neplánovali objaviť, ich mená a identity som pozmenila, aby sme sa vyhli problémom. Všetko ostatné som sa snažila opísať čo najvernejšie.

DM

NEVYDARENÁ DOVOLENKA

Ako dievča som si pred požičaním knihy v knižnici prelistovala a očami preletela každý jeden román. Ak sa už na jeho začiatku spomínal zamilovaný pár, odložila som ho naspäť na poličku. Kto by predsa čítal príbeh bez rozvinutej romantickej zápletky?

Hoci ma to veľmi neteší, aj ja musím v úvode tohto cestopisu spomenúť svojho priateľa. S Jackom Moodym sme tvorili pár ešte predtým, ako sme prišli do Belize a objavili tu motýliu farmu, ktorá si získala moje srdce. Aby som to však aspoň trochu okorenila, nemali sme vtedy ďaleko od rozchodu.

Často sme žartovali, že náš vzťah je ako dohodnuté manželstvo. Poznali sme sa odjakživa, no romantickú náklonnosť sme si neprejavovali. Moody bol rozvedený slobodný otec dvoch detí, býval na konci ulice a pracoval ako fotožurnalista pre tie isté noviny ako

ja. V redakcii sme mali ešte niekoľko ďalších Jackov, a tak som ho mala vo zvyku osloviť priezviskom. Pripadal mi mrzutý. On ma mal za uletenú.

Jedného leta, keď už jeho deti vyrástli a ani jeden z nás nepracoval v redakcii, sme sa spolu začali flákať a zamilovali sa do seba tak, ako o tom spieva Elvin Bishop vo svojej piesni. Napriek našim rozdielnym osobnostiam a sporom sme mohli o tom druhom povedať, že je obstojný, čo možno vyznieva smiešne, no každý, kto už vystriedal niekoľko vzťahov, vie, že takáto kvalita je pri partnerovi dôležitá.

Moody mi vyznal lásku po telefóne, a to až vtedy, keď som sa presťahovala na ostrov uprostred Atlantického oceánu. Takéto načasovanie mi prišlo podozrivé vzhľadom na to, že som bola od neho vzdialená takmer desaťtisíc kilometrov. Na Azorské ostrovy za mnou priletel dvakrát. Boli sme už starší, a preto sme sa na podmienkach vzťahu snažili dohodnúť rozvážne, no aj tak sme pri tom vyzerali ako dve rodiny, ktoré obchodujú s kozami. Keď sme si stanovili pravidlá, pochválili sme sa za skvelé plánovacie schopnosti. Na niekdajší nezájum oboch strán sme vždy spomínali s úsmevom. Raz, keď som sa chcela rozísť s jedným lekárom, mi Moody povedal: „Veď je to fešák a ani mu neprekáža tvoj smiech.“ Ja som sa zase pokúšala dohodiť mu nejakú zo svojich nezadaných kamarátok. Predstavila som ho asi takto: „Veľa toho nenahovorí, ale tvárčku má ako typický astronaut alebo taký ten staromódny hráč bejzbalu. Ten by sa ti mohol páčiť.“ Náš vzťah bol pekný a bezstarostný, kým som nezískala štipendium na Harvarde.

Štipendium pre mňa predstavovalo príležitosť na napravenie dávnej krivdy. Na vysokú školu som nikdy nešla, no kdesi v hĺbke duše som verila, že akademická kariéra je mojím osudom. Harvard

mi teraz ponúkal šancu na nápravu. Mohla som sa stať tým človekom, ktorý vie bez problémov ukázať akýkoľvek štát na mape, presne definuje vlny feminizmu a skutočne chápe fotosyntézu. Už len pomyslenie na Harvard ma vzrušovalo. Nikdy mi nenapadlo, že tam čo i len vkročím.

Moodymu sa nápad so zamenením nášho kalifornského domova za východné pobrežie páčil. Pozdávalo sa mu, že jeden rok strávi chodením na bejzbalové zápasy do Fenway Parku, jedením pizze s hrubou kôrkou a so stekajúcim syrom či fotografovaním všetkého nového.

Zobrali sme teda naše dva psy a presťahovali sa do mesta Cambridge.

Netrvalo to však dlho a moja predstava o štúdiu sa zmenila na „marťanské tacos“. Môj kamarát Michael Mayhew (pre zachovanie aliterácie spomínam jeho celé meno) prišiel s týmto pojmom ešte v čase, keď sme boli tínedžeri. Použil ho, aby si obhájil svoje milované, aj keď podľa mňa nechutné, plnené mexické placky zo stánku rýchleho občerstvenia Jack in the Box.

Marťanské tacos

Predstavte si, že by ste Marťanovi, ktorý nikdy predtým nevidel nič podobné, opísali tacos ako chrumkavú jedlú nádobku naplnenú niečím mäkkým, masným a slaným, posypanú mliečnymi kúskami a čímsi zeleným, pokvapkanú akousi omáčkou.

Marťan by si takéto tacos kúpil v prevádzke Jack in the Box, a síce by jedlo do bodky spĺňalo váš opis, chutilo by úplne odlišne. MM tvrdí, že na to, aby ste si tacos užili, musíte placky vnímať ako samostatnú entitu. Napokon, všetky naše interpretácie sú založené na predošlých skúsenostiach.

Na Harvarde som sa cítila ako Martán. Svoje očakávania som založila na opisoch, no vykladala som si ich ako niekto, kto nikdy neokúsil vysokoškolské štúdium.

Univerzitné brožúrky mi sľubovali dôverné rozhovory s lídrami v mnohých oblastiach. Predstavovala som si, ako sa bavím s vedcami a zapálene diskutujem s literátmi. Tešila som sa, ako s nimi nadviažem nové blízke priateľstvá, a tajne som dúfala, že niekto z nich vlastní dom na pláži.

Skutočnosť však bola iná. Skôr než sme si sadli na miesta v audiotoriu, musel do miestnosti vstúpiť zamestnanec a zazvoniť na malý zvonček. Ak sme chceli položiť prestížnemu hosťovi toho dňa otázku, museli sme sa predstaviť so všetkými titulmi a náležitosťami na spôsob brífingu v Bielom dome.

Manželov a priateľov štipendistov tu nazývali „partnermi“ a veľmi dôrazne ich vyzývali, aby sa tiež zúčastňovali na seminároch. Hovorili, že je to „naše“ štúdium.

Školský rok sa začal dva a pol týždňa trvajúcou osemhodinovou prípravkou, kde sme sa naučili všetko od správneho nosenia cyklistickej prilby až po históriu harvardských sôch. O svoje skúsenosti sa s nami podelili absolventi programu.

Jedna bývalá študentka nám poradila, aby sme si našli popri učení čas aj na zábavu. Pochválila sa, že počas svojho štúdia sa okrem štatistiky, geopolitiky a izraelských štúdií zapísala aj na skvelé hodiny poézie, z dlhej chvíle sa naučila po chorvátsky a vďaka harvarskej zľave na požičanie vesiel mohla každý deň o pol piatej ráno splavovať rieku.

„Padám odtiaľto,“ vzdal sa Moody v tú noc. „Ty sa takto pokojne zabávaj, ja si spravím lepší program. Pôjdem so psami do parku.“

„O čom to hovoríš?“ spýtala som sa ho. „Toto nás predsa nemôže zastrašiť.“

„Ja nemám strach,“ odvrkol. „Učenie slovanských jazykov pre zábavu by malo byť zakázané. Veď je to hrozné. Nie som povinný sa k vám pripojiť. Je to tvoje štípendum. Postarám sa o seba, dobre?“

Nepýtal sa ma na názor, pevne sa rozhodol.

Začal chodiť do parku a na výlety do New Hampshiru, zatiaľ čo ma čoraz viac ubíjala dynamika mojej mrzutej študijnej skupiny.

So všetkým som sa Moodymu zverila a snažila sa poukázať na to, prečo som začala mať úzkosti.

„Jedna francúzska spisovateľka sa so mnou vôbec nezhovára. Nenávidí ma a ja netuším prečo,“ vysvetľovala som mu.

Potýčka s Francúzskou vznikla vtedy, keď som dokončovala svoj prvý cestopis. Práve sme sa o jednej kapitole rozprávali s mojou veľmi milou spolužiačkou, keď si k nám prisadla a prihovorila sa mi: „Vieš, že aj ja som napísala knihu?“

„Prepáč, nie, ale je to skvelé! O čom je?“ zaujímalo ma.

„Je o novinárke, ktorá *zomrela*,“ zazrela na mňa.

„Prebodávala ma pohľadom,“ povedala som Moodymu. „A pritom som rozprávala o kapitole, v ktorej náš pes zožral susedovi chlieb.“

„Si paranoidná,“ pokrútil hlavou.

„Keby si tam bol, mal by si iný názor. Aj tak tu nikdy nie si,“ zašomrala som si popod nos a vyšla hore schodmi do izby, zatiaľ čo Moody zostal ležať na pohovke.

V Cambridgei nasnežilo a spočiatku to vyzeralo ako v rozprávke. Nášmu huňatému psovi padali na obočie chumáče snehových vločiek. Pred rokom sme ho zachránili z azorských ulíc, a postarali sa tak o zábavu nášmu labradorovi Murphymu, ktorého obľúbenou

aktivitou bolo doposiaľ len obňuchávanie jedla pohodeného na chodníku. Zasnežená krajina nás s Moodym vyťahla na večerné prechádzky tichými ligotajúcimi sa ulicami. Odvtedy, čo som začala navštevovať oficiálne podujatia, inak povedané aj večierky bez akejkoľvek spontánnosti a búrlivého smiechu, sme spolu konečne trávili trochu času.

Neprestávalo snežiť. Kedysi bielučké záveje sčerneli od mestských sadzí a farbou pripomínali skôr búrkové mračná.

Na počasie sa jedného popoludnia poťažovali aj naši spolubývatelia – mladá Indka a Kanadan zvyknutí na treskúce zimy. Oboch, aj keď každého iným spôsobom, prekvapilo nehostinné počasie. Keď ich sťažnosti začul správca ubytovania, povedal, že sa mali na bostonské počasie lepšie pripraviť.

V tom momente spanikárili. Čo ak si pomyslel, že za harvardské štipendium nie sú vďační? Napätie, našťastie, opadlo no ja som naďalej túžila po návrate do Kalifornie.

Krátko po tomto incidente za mnou prišla jedna významná novinárka. Podľa nej by som sa mohla začleniť k najlepším žurnalistom sveta, ak by som... A ďalej už radšej nedopovedala, no v duchu som tušila, že hovorí: „... ak by si nebola taká svojská.“

Moodymu som povedala, že to nakoniec zahovorila štýlom: „... ak by si... och, dala by si si ešte čaj?“ Bolo však jasné, čo myslela.

„Ach! Mala si sa jej postaviť,“ imitoval herca Marlona Branda. „To si ani trochu neveríš? Prečo si sa jej nespýtala, aký má s tebou problém?“ poznamenal.

„Prečo by som sa mala pýtať na niečo *takéto*?“ oborila som sa na neho. „Mal by si byť na mojej strane!“

„Veď aj som!“ oponoval mi a na pár sekúnd sa odmlčal. „Na chvíľu stadeto vypadnem. Toto počasie a vlastne všetko naokolo

mi lezie na nervy. Je to, ako keby si bola v nejakom kulte. Neprekázalo by ti, keby som išiel na niekoľko týždňov za bratom do Kalifornie?“

Ani tentoraz sa ma nepýtal na povolenie. Postavil ma pred hotovú vec.

Nasledujúce dva týždne sme okolo seba chodili v našom cambridgeskom ubytovaní po špičkách. Prehnaná zdvorilosť bola obzvlášť zákerná a vyčerpávajúca forma hádky, no to bol náš spôsob riešenia problémov. Keby sme boli obaja temperamentnejší, vykričali by sme sa a bolo by po všetkom. Závídela som takým párom.

Jedného rána sme si prichystali pekné raňajky, respektíve také pekné, aké sa len dali spraviť, keďže sa tu nedali kúpiť čerstvé avokáda.

„Môžeš si to zobrať so sebou. Aj tak si vždy uponáhľaná,“ preceďil cez zuby Moody.

„Myslíš, že mám na výber?“ spýtala som sa.

„Ahá, takže ty *musíš* ísť do kaviarne? Alebo na večierok so spolužiakmi?“ vyčítal mi podráždeným tónom.

„Vieš čo? Tie tvoje gumené vajíčka si zjedz sám,“ odpovedala som rovnako prívetivo.

Po tomto výbuchu sa naša situácia ešte viac zahmlila. Pred odchodom do Kalifornie som Moodymu povedala, aby sa zabavil.

„Maj sa dobre a postaraj sa o psy,“ rozlúčil sa so mnou.

Náš vzťah visel na vlásku a vonku stále snežilo. Aj keď som si myslela, že chladnejšie byť nemôže, pruhlo a snehová prikrývka opäť narástla.

Ďalšie sychravé popoludnie som strávila zababušená v deke v spoločnosti psov a kníh. Moody ich nikdy nepúšťal do postele, ale mne to neprekázalo. Bol predsa v Kalifornii.

Zrazu mi zazvonil telefón a na displeji sa rozsvietila naša spoločná fotografia z Azorských ostrovov. Vtedy sme ešte boli šťastní. Takmer som to nezodvihla, no nechcela som vyzerat' ofučane.

„Ahoj!“ predstierala som nadšenie.

„Počuj, viem, že to medzi nami škripe, ale dostal som nápad. Nechcela by si ísť na dovolenku do Belize?“ vybalil na mňa.

„Jasné,“ súhlasila som. „Kde to je?“ (S mojimi znalosťami geografie som ešte stále zaostávala.)

O Belize som si napokon čo-to naštudovala. Táto neveľká krajina sa nachádza jednou nohou v Karibiku a druhou v stredoamerickej džungli. Na severe susedí s Mexikom, na juhu s Guatemalou a na východe ju obmýva Karibské more. Kedysi sa nazývala Britský Honduras, a keďže je bývalou kolóniou, angličtina tu zostala aj naďalej úradným jazykom. Je to vlastne jediný štát v Strednej Amerike, kde sa rozpráva po anglicky. V Belize sa nachádza druhý najväčší koralový útes na svete, celý rad zátok a pláží s bielym pieskom.

Mala to byť skvelá dovolenka, ale tak ako mnohí predo mnou, aj ja som zistila, že letenka nenapraví rozpadajúci sa vzťah. Jedného dňa sme sa s Moodym prechádzali po nábřeží malej prímorskej dedinky, keď sme v diaľke začuli hrať R&B kapelu. Hudba nás priviedla až do baru, kde sa ľudia zabávali nielen na tanečnom parkete, ale aj na piesku. Usadili sme sa. Pohľad som upierala na bujarú skupinku miestnych a túžila s nimi nadviazať kontakt. Netrvalo dlho a už som sa rozprávala s majiteľkou podniku. Jej manžel mal kanadsko-jamajské korene a celkom očividne bol hviezdou večera. Vedel, ako sa tancuje a dobromyseľne ma pozval do tanca. Už som bola v tanečnom švungu, keď som si všimla, ako Moody namosúrene odchádza z pláže.

Po tom, čo som ho dobehla, skríkol: „Nie je ti to ani trochu trápne? Tancuješ si s druhým chlapom rovno pred mnou!“

Celé týždne, čo som sa sťažovala na to, že som na „naše“ harvardské štipendium sama, Moodyho zožíral pocit, že pri sebe potrebujem mať niekoho iného. Niekoho, kto si užíva oficiálne podujatia a také veci, ako je napríklad... tancovanie.

Keď sa na to pozerám spätne, ľutujem ho. *Chudáčik Moody*. V tej chvíli som sa však nahnevala ako ešte nikdy predtým. Neznášam mužov, ktorí ženám dirigujú a robia im žiarlivostné scény.

„Čo je to s tebou? Nesnaž sa mi hovoriť, čo môžem a čo nie!“ zúrila som a už som nezávidela temperamentným párom.

„Asi by si si mala nájsť na tancovača-ča-čku nejakého Diega, Michaila alebo *Pierra!*“ zručol a predstieral, že tancuje.

„Možno by si bola bezo mňa šťastnejšia. Asi by sme sa mali rozísť.“

Nikdy som si nemyslela, že budem niekedy dramatizovať, ale v tej chvíli sa vo mne niečo zlomilo.

„Daj mi pokoj, nechod' za mnou,“ zasipela som a s plačom sa utekala skryť do nášho malého nešťastného prenájmu. Zarezervoval ho Moody a pri výbere sa, samozrejme, riadil fotkami, a nie dvestodvadsiatimi siedmimi recenziami.

Keď sme dorazili dnu, zaľahla som do postele, otočila sa k Moodymu chrbtom a odmietala sa s ním rozprávať.

Než sme sa dali dokopy, žila som spokojným životom. Do vzťahu ma nalákal návštevami na Azorských ostrovoch a slušným správaním. Postupom času som sa po jeho boku začala cítiť bezpečne. Zrazu však moja bublina spľasla, bolo po všetkom.

Nasledujúce ráno si Moody privstal a nasadol do auta. Cesťou uvidel tukana žltohlédého. Ja som medzitým doma panikárila.

Myslela som si, že odišiel aj s mojím pasom a bude ma ním vydierať. Potrebovala som nasadnúť do lietadla a vrátiť sa domov.

Bohužiaľ, dom v Kalifornii som prenájomala a Moody ten svoj predal. Cambridge bolo jediné miesto, kde som sa mohla vrátiť. Ako by toho nebolo málo, vo vydavateľstve som si čerpala dovolenku, takže som sa nemohla len tak zjaviť vo dverách kancelárie *Los Angeles Times* a povedať, že Harvard nie je pre mňa. Na tú vyblýskanú výberovú inštitúciu sa predsa nemôžete sťažovať. A čo moje psy?! Ako ich prepravím naspäť na Západné pobrežie? Ako som si mohla dovoliť, aby sa môj život takto preplietol so životom niekoho iného?

Moody zakrátko dopozoroval vtáky a vrátil sa späť. Prišiel s ospravedlnením a raňajkami. *Príliš neskoro*, pomyslela som si. Uprene sa na mňa zadíval.

„Čo sa deje?“ spýtal sa znepokojene. „Vyzeráš zvláštne.“

„Zlomil si mi srdce,“ odvetila som. „Ako mám asi vyzerat?“

„Aj tak mi na tebe niečo nesedí,“ namietal.

Pravda bola taká, že som sa cítila malátne. Bolo mi zvláštne teplo a pokožku som mala drsnú. V ten deň sa mi o trochu neskôr na boku objavila vyrážka.

Moody si myslel, že ma uštipla nejaká morská potvora a teraz mám zapálenú ranku. Infekcia mi začala rozožierať aj členky, preto trval na tom, aby sme vyhľadali lekársku pomoc.

Mlčky sme dotlačili bicykle do mesta, kde nám lekárnik vyvrátil teóriu o štípanci. Poslal nás priamo do neďalekej lekárskej ordinácie, kde na dverách visela ceduľka s nápisom *Doktor D.*, obrázok stetoskopu v tvare usmievavej tváričky a telefónne číslo.

Zavolali sme naň a doktor onedlho prišiel do ordinácie. Prezrel ma a určil diagnózu. Povedal, že na boku sa mi objavil pásový opar, miestnymi obyvateľmi nazývaný aj „ohnivý had“.